

T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2019/379
KARAR NO : 2019/570
KARAR TR : 30/09/2019

ÖZET: Davacının aldığı doktora bursunun kesilmesi ve davacıya borç tahakkuk ettirilmesine dair davalı kurum işleminin iptali istemiyle açtığı davanın ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk

K A R A R

Davacı : N. C. S.
Davalı : Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK)
Vekilleri : Av. H. A. E. Av. B. Ş.

O L A Y :Davacı dilekçesinde özetle; 2012 güz döneminde Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalında Doktora eğitimine başladığını, 2012 Eylül ayında da davalı idarece yürütülmekte olan Yurt İçi Doktora Burs Programı'na kabul edildiğini, 18.05.2018 tarih 30425 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 7143 sayılı Kanun'un 15 nci maddesi ile 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa öğrenci affıyla ilgili olarak eklenmiş Geçici Madde 78'den yararlanmak için kendi isteğiyle kaydını sildiren, aynı maddeden yararlanarak tekrar İşletme Anabilim Dalı'na kayıt yaptırıp bu durumu davalı İdareye bildirdiğini, ancak davalı İdarenin 20005010-115.99-E. 189267 sayı ve 25/09/2018 tarihli işlemle bursunu keserek faizi ile birlikte toplam 147.192,61 TL' yi ödemesini istediğini, dava konusu olayda üniversite ya da bölüm değişikliği söz konusu olmadığı gibi başarısızlık nedeniyle kaydın silinmesinden de söz edilemeyeceğinden hukuka aykırı kurum işleminin iptaline karar verilmesi istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

Davalı idare vekili süresi içinde verdiği savunma dilekçesinde; davanın esasen maddi hukuka ilişkin bir borç ilişkisinin ve sözleşmeye aykırılığın olup olmadığının tespitine dair olduğunu, uyuşmazlığın çözüm ve görüşünde Adli Yargının görevli olduğu görüşüyle davanın görev yönünden reddi gerektiğini savunmuştur.

ANKARA 9. İDARE MAHKEMESİ; 27.02.2019 gün ve E:2018/2710 sayılı kararında; "...2577 sayılı Yasanın 2. maddesinde; "İdari dava türleri, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı açılan iptal davaları; idari işlem ve eylemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları; kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı açılan davalar olarak sayılmış; idari yargının idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimini yapmakla görevli olduğu kurala bağlanmıştır.

İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davalarının; idari dava türlerinden biri olduğu idare hukukunun bilinen ilkelerindendir.

İdare, idare hukuku alanında kamu gücüne dayalı olarak re-sen ve tek yanlı irade açıklaması sonucu tesis etmiş olduğu işlemlere, hukuk alanında yeni durumlar oluşturmaya idari işlem kimliği kazandırmakta ve kural olarak bu işlemler özel yasal düzenlemeler dışında, idari yargı denetimine tabi bulunmaktadır.

Dosyanın incelenmesinden, davacının doktora bursunun kesilmesi ve tarafına yapılan ödeme ve faizine ilişkin olarak toplam 147.192,61-TL'nin borç çıkarılmasına ilişkin 25.09.2018 tarih ve E. 189267 sayılı işlemin iptali istemiyle görülmekte olan davanın açıldığı, uyuşmazlığa konu işlemin; idarenin, idare hukuku alanında kamu gücüne dayalı olarak re'sen ve tek yanlı irade açıklaması sonucu tesis ettiği işlemi olduğu, uyuşmazlığın kamu hukuku prensipleri çerçevesinde çözümlenmesi gerektiği dikkate alındığında davanın görüş ve çözümünde idari yargının görevli bulunduğu sonucuna ulaşılarak davalı idarenin görev itirazı yerinde görülmemiştir.

Açıklanan nedenlerle davalı idarenin görev itirazının reddine" karar vermiştir.

Davalı vekili tarafından,süresi içinde verilen dilekçe ile olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle başvuruda bulunulması üzerine dilekçe, dava dosyası ile birlikte Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı'na gönderilmiştir.

YARGITAY CUMHURİYET BAŞSAVCISI(,...) Konunun çözümü için uyuşmazlığın temelini oluşturan işlemin incelenmesi gerekmektedir. Dava konusu uyuşmazlık, taraflar arasındaki sözleşmeden, diğer bir ifadeyle taahhütname ve kefalet senedinde yer alan borçtan kaynaklanmaktadır. 278 sayılı TÜBİTAK ile İlgili Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanunun 2. maddesinde: "TÜBİTAK, öğrenim ve öğrenim sonrasında üstün başarıyla kendini gösteren gençleri izleyerek onların yetişme ve gelişmelerini yardım etmek amacıyla 3/3/2004 tarihli ve 5102 sayılı Yüksek Öğrenim Öğrencilerine Burs, Kredi Verilmesine İlişkin Kanun hükümlerine tabi olmaksızın burslar verir." hükmü yer almaktadır.

Öte yandan, 278 sayılı Kanunun 2. ve 4. maddelerine dayanılarak çıkarılan TÜBİTAK Bilim İnsan Destek Programları Başkanlığı (BİDEB) Burs ve Destek Programlarının Yürütülmesine İlişkin Usul ve Esaslar ile 2211 Yurt İçi

Doktora Burs Programı Yürütme Kural ve İlkelerinde, bursiyerden "yüklenme senedi ve müşterek borçlu ve müteselsil kefalet senedi" isteneceği, bursiyerin kayıtlı olduğu akademik programı 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununun 44. maddesinde belirlenen azami sürelerde bitirmekle yükümlü olduğu, bursiyerin yükümlülüklerinden herhangi birini ihlal etmesi halinde BİDEB Değerlendirme ve Destekleme Kurulu tarafından gerekli görülürse bursiyerliğinin iptal edilerek kendisine yapılan tüm ödemelerin "yüklenme senedi ve müşterek borçlu ve müteselsil kefalet senedi" çerçevesinde kanuni faiziyle birlikte geri alınacağına ilişkin hükümler bulunmaktadır.

Olayda, davacı, TÜBİTAK tarafından burs verilmeden önce Ankara 22. Noterliğinin 01/03/2013 tarihli 109 yevmiye numaralı yüklenme senedi ve müşterek borçlu ve müteselsil kefalet senedinde, haklı mazereti olmaksızın eğitimine ara vermeyeceğini ve yarıda bırakmayacağını, aksi halde TÜBİTAK tarafından yapılan ödemelerin toplam tutarını yasal faiziyle birlikte ödeyeceğini kabul ve taahhüt etmiştir. Söz konusu senet ile TÜBİTAK'la davacı arasında, tarafların karşılıklı hak ve yükümlülüklerini içeren bir sözleşme ilişkisi kurulduğu açıktır. Davacının eğitimini 2547 sayılı Kanunun 44. maddesinde belirlenen azami süre içerisinde tamamlanması sebebiyle davalı TÜBİTAK'ın "yüklenme senedi ve müşterek borçlu ve müteselsil kefalet senedi" uyarınca 147.192,61 TL' nin ödenmesi gerektiğine ilişkin işleminin iptali istemiyle de davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Uyuşmazlık Mahkemesinin, 30/12/2013 tarihli ve E.-K.2013/1820-2024; 30/12/2013 tarihli ve E.-K.2013/1621-1834; 02/06/2014 tarihli ve E.-K.2014/667-706 sayılı kararlarında da benzer hususların vurgulandığı görülmektedir.

Bu nedenle, "yüklenme senedi ve müşterek borçlu ve müteselsil kefalet senedinin, davacı ve kefilleri tarafından tek taraflı olarak imzalanarak idareye karşı taahhütte bulunulması karşısında, davacının, bursunun kesilmesine ve 147.192,61 TL' nin ödenmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açtığı davanın görüm ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır" şeklindeki gerekçe ile 2247 sayılı Kanunun 10 ve 13. maddeleri gereğince, olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına, dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığına gönderilmesine karar vererek 14/05/2019 gün ve 2019/42600 sayılı görüş yazısı ile Mahkememize başvurmuş, başvuru 20/05/2019 tarihinde kayıt altına alınmıştır.

Başkanlıkça, 2247 sayılı Yasa'nın 13. maddesine göre Danıştay Başsavcısının da yazılı düşüncesi istenilmiştir.

DANIŞTAY BAŞSAVCISI: "Olayda, Ankara Üniversitesinde doktora yapan davacının, TÜBİTAK tarafından burs verilmeden önce noter huzurunda imzalanan "yüklenme senedi ve müşterek ve müteselsil kefalet senedi"ndeki taahhütlerini yerine getirmeyip 2547 sayılı Yasanın 44. Maddesinde belirtilen azami sürede doktorasını tamamlamadığından bahisle bursu kesilerek bahse konu senet uyarınca ödenen miktarın faiziyle birlikte geri istenildiği anlaşılmaktadır.

Dava konusu uyuşmazlık; yüklenme ve kefalet senedinde yer alan borçtan kaynaklanmakta olup; davacı ve kefilleri tarafından tek taraflı olarak imzalanarak idareye karşı taahhütte bulunulmaktadır.

Bursiyer ve kefillerin tek taraflı olarak imzaladıkları yüklenme ve kefalet senedi ile TÜBİTAK ile davacı arasında tarafların hak ve yükümlülüklerini içeren bir sözleşme ilişkisi kurulduğu açık olup; bahse konu senetten kaynaklanan uyuşmazlığın görüm ve çözümü adli yargı yerlerine ait bulunmaktadır" şeklinde görüş bildirmiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi'nin, Başkan Hicabi DURSUN, Üyeler: Şükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 30/09/2019 günlü toplantısında:

İLK İNCELEME :

Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; davalı idare vekilinin anılan Yasanın 10/2 maddesinde öngörülen yöntemle uygun olarak yaptığı görev itirazının reddedilmesi ve 12/1. maddede belirtilen süre içinde başvuruda bulunması üzerine Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nca 10. maddede öngörülen biçimde olumlu görev uyuşmazlığı çıkarıldığı anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Engin SELİMOĞLU'nun davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ve Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra **GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:**

Dava, davacının davalı kurumdan aldığı doktora bursu kesilmesi ve davacıya borç tahakkuk ettirilmesine dair kurum işleminin iptali istemine ilişkindir.

Dosyanın incelenmesinden; davacının 2012 güz döneminde Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İşletme Anabilim Dalında Doktora eğitimine başladığı, 2012 Eylül ayında da davalı TÜBİTAK tarafından yürütülmekte olan Yurt İçi Doktora Burs Programı'na kabul edildiği, burs tahsisinden önce Ankara 22. Noterliğinde 01/03/2013 tarihli 109 yevmiye numaralı yüklenme senedi tanzim ederek, haklı mazereti olmaksızın eğitime ara vermeyeceğini ve yarıda bırakmayacağını, aksi halde TÜBİTAK tarafından yapılan ödemelerin toplam tutarını yasal faiziyle birlikte ödeyeceğini kabul ve taahhüt ettiği, daha sonra kendi isteğiyle 7143 sayılı Kanun'un 15 nci maddesi ile 2547 sayılı Yükseköğretim Kanununa öğrenci affıyla ilgili olarak eklenmiş Geçici Madde 78'den yararlanmak için kaydını sildiren, aynı maddeden yararlanarak tekrar İşletme Anabilim Dalı'na kayıt yaptırdığı, öğrenimini sonlandırdığı gerekçesiyle bursunun iptal edilerek davacıya borç tahakkuk ettirildiği anlaşılmaktadır.

Tüm bu anlatımlara ve dosya kapsamına göre, burs iptali ve borç tahakkuk ettirilmesine ilişkin kurum işleminin iptaline dair uyuşmazlığın davacı tarafından düzenlenen taahhütnamede yer alan şartların gerçekleşip gerçekleşmediğine bağlı olduğu açıktır.

Davacı ve kefilinin tek taraflı olarak imzaladıkları yüklenme ve kefalet senediyle TÜBİTAK ile aralarında tarafların hak ve yükümlülüklerini içeren bir sözleşme ilişkisi kurulduğu tartışmasız olup, bahse konu senetten kaynaklanan uyuşmazlığın görüm ve çözümü adli yargı yerine aittir.

Belirtilen nedenlerle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın başvurusunun kabulü ile Ankara 9. İdare Mahkemesince verilen 27.02.2019 gün ve E.2018/2710 sayılı görevlilik kararının kaldırılması gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı'nın BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile Ankara 9. İdare Mahkemesince verilen 27.02.2019 gün ve

E:2018/2710 sayılı GÖREVLİLİK KARARININ KALDIRILMASINA 30/09/2019 gününde gününde Üye Aydemir TUNÇ'un KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan
Hicabi
DURSUN

Üye
Şükrü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Bırol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN

KARŞI OY

2577 sayılı yasanın 2. maddesinde; "İdari dava türleri, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve mevzuat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı açılan iptal davaları; idari işlem ve eylemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları; kamu hizmetlerinden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idari sözleşmelerden dolayı açılan davalar olarak sayılmış; idari yargının idari eylem ve işlemlerin hukuka uygunluğunun denetimini yapmakla görevli olduğu kurala bağlanmıştır.

İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davalarının; idari dava türlerinden biri olduğu idare hukukunun bilinen ilkelerindendir.

İdare, idare hukuku alanında kamu gücüne dayalı olarak re'sen ve tek yazılı irade açıklaması sonucu tesis etmiş olduğu işlemleri, hukuk alanında yeni durumlar oluşturmasıyla idari işlem kimliği kazandırmakta ve kural olarak bu işlemler özel olarak yasal düzenlemeler dışında, idari yargı denetimine tabi bulunmaktadır.

Dava, davacının eğitimini 2547 sayılı kanunun 44.maddesinde belirlenen azami süre içerisinde tamamlanması sebebiyle davalı TÜBİTAK'ın "yüklenme senedi ve müşterek borçlu ve müteselsil kefalet senedi" uyarınca 147.192.61 TL'nin ödenmesi gerektiğine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

Buna göre, idare hukuku alanına ilişkin bulunan 2547 sayılı kanun ile önceden objektif kurallara dayanılarak tek yazılı düzenlenen kefalet senedinde yer alan yaptırımların uygulanmasına ilişkin yapılan değerlendirme sonucunda yeterli organ tarafından re'sen ve tek yazılı biçimde tesis edilen dava konusu işlem tüm unsurları bakımından idari bir işlem niteliği taşıyan uyuşmazlığın görüm ve çözümü idari yargı yerlerine ait bulunduğu görüşü ile çoğunluk kararına katılmıyorum.

Üye
AYDEMİR TUNÇ